

Türk Tıp Tarihi Arkivi

Cilt 4. No. 13. 1939

ŞANİ ZADE ATAULLAH
ELKİTABÜL HAMİS Fİ ZİKRİL EDVİYE

الكتاب الخامس في ذكر الادويه

II

لشانی زاده محمد عطا الله الطیب

ماچرونه ماسرون اسچریلنوم هلیوزلینوم اسدرنیون اسپرنیون (28)

الماهی İmparatoryayı berridir yani bir nebatı müstemirredir ki kerefs nevindendir ve yaprakları kerefs yapraklarına müşabih, lâkin büyük ve baharî ve magdanoz taamina benzer taamludurlar. Sakları üç dört karış kadar yükselirler ve dallar verirler ve tepelerinde şemsiye tarzında müctemi ve ufacak ve çepçevre beşer beyaz varaklardan ibaret çiçekler açar ve sonra ikişer ikişer ve büyücek ve müdevversi ve siyah, acı tohumları hasıl olurlar. Kökü orta boylu ve kalın ve beyazdır. Bu nebat gölgelik ve sulak ve kayalık ve denize yakın yerlerde biter. : الاقسام المستعملة : kökü ve yaprakları ve ekseriya tohumları kullanılır. طريق الاستعمال matbuh ve nuku olunur. الخواص muvakkız ve muhaddiş ve müfettihtir. استعمال füturdan olan bevlın ve hayzın ihtibasında ve kuluncu rebhide kullanılır. مقدار الاستعمال yarım dirhemden bir dirheme kadar 80 dirhem suda nuku ya matbuh olunur.

29) اشمیلاچه Çadır çiçeği nevindendir. Anınla böylece tarif olunur.

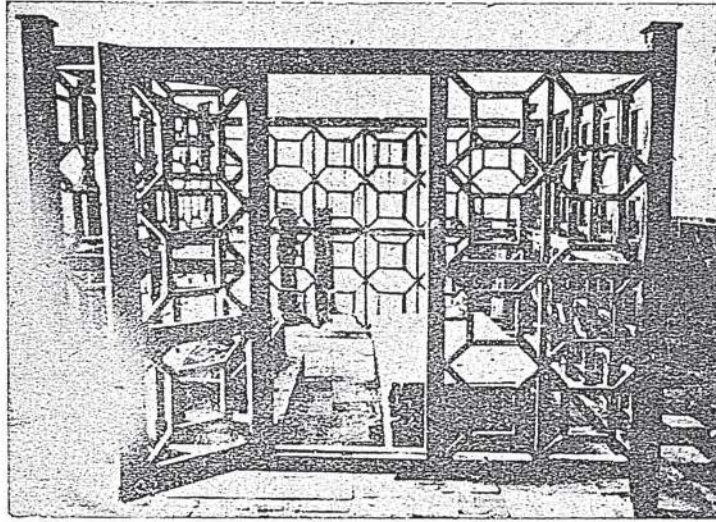
30) بلیطو بیلت بلینوم بقله یمانیه اشتیر

الماهی Bir maruf nebatı seneviyedir ki evvelâ iki nevi vardır. Birine ak eştir ve öbürüne kırmızı eştir derler. Ve bunların birbirinin kebir ve sagir neveleri vardır. Kebirleri dörder karış ve sagirleri birer karış kadar yükselirler ve cümlesi sebze makulesindendirler. Lâkin taamları ve gıdaiyetleri güzel olmadıklarından agniya itibar

İBNİ SİNANIN MEZARI

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

Merck-fabrikasının İstanbulda ilmî mümessilerinden Dr. E. Hurr vâadi veçhile İran Seyahatinden avdetde, Hemedanda medfun büyük türk hekim ve Feylesofu İbni Sina'nın türbesindeki mezarının resmini vermek lütfunda bulundu.

İbni Sinanın mezarı dahili

Malum olduğu üzere 21 Haziran 1937 de İbni Sina'mızın 900 üncü yılı ihtifali türk tarih kurumu ve tıp tarihi enstitüsü tarafından yerli, ve beynelmilel tıp tarihi cemiyeti müessisi ve fahrî reisi Prof. Tricot-Royer ve şimdiki reis Prof. Gomoiu gibi ecnebî âlimlerin iştirakile tesid olundu. Bu münasebetle bu büyük türk mütefekkinin kabrinin resmini elde edemedik. Elde mevcut resimler eski harab halini gösteriyordu. Nihayet kabrinin yeni tamir edilmiş kapısını elde edebildik. İçine dair hiç bir malumatımız yokdu. Nihayet Dr. E. Hurr bize bunu

getirince kubbeli bir bina dahilinde etrafının zeminden bir buçuk metre kadar kısmının koyu renkli çinilerle kaplı olduğu görüldü. Ortada asıl büyük İbni Sina'nın bir çok heyecanlara ve ilmi iştiyaklara sahne olan vücudunun ruhundan tecerrüd etmiş bakiyesinin medfun olduğu kısım görülüyor. Etrafı bir parmaklıkla çevrilmiştir. İki kabir vardır. İbni Sina'nın yanındaki kabirde medfun olan hakkında halen malumatımız yoktur. Bize bu resmi neşretmek fırsatını veren Dr. E. H. a şükranlarımızı sunarız.

LE TOMBEAU DE IBNI SINA

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

Le Docteur Hurr, représentant scientifique de la fabrique Merck a eu la gentillesse de me présenter, selon sa promesse au retour de son voyage en Perse, une photographie du tombeau de İbni Sina, le grand médecin et philosophe turc enterré à Hemedan.

Nous savons que le 900ième anniversaire de İbni Sina fut célébré le 21 juin 1937 par la Société d'Histoire turque et l'Institut d'Histoire de la médecine avec la participation de savants locaux et étrangers comme de Prof. Tricot-Royer, membre d'honneur et fondateur de la Société Internationale d'Histoire de la Médecine et le Prof. Gomoju, président actuel de la même société. Nous n'avons malheureusement pas pu nous procurer alors une photographie du tombeau de ce grand penseur turc. Les photographies en notre possession nous le montrait dans un état de ruine. Nous avons enfin pu recevoir la photo de la de la porte du tombeau nouvellement restauré, et nous ne possédons aucun renseignement concernant l'intérieur. Lorsque le Dr. Hurr nous apporta enfin cette photographie, nous vîmes qu'il s'agissait d'un bâtiment en dôme, dont le sol était recouvert de céramiques foncées sur une étendue d'environ 1 1/2 mètres. Au centre se distingue la partie dans laquelle est ensevelie les restes du corps délaissé par l'âme

du grand Ibnî Sina qui fut la scène de tant de désirs et d'exhaltations scientifiques. Il est entouré d'un grillage de bois. On voit deux tombeaux. Nous ne possédons aucun renseignement sur le second. Nous présentons nos remerciements au Docteur E. Hurr qui nous donna l'occasion de publier cette photographie.

REY ŞEHİRİ VE RAZÎ TABİRİ

Dr. A. SÜHEYL ÜNVER

Tarih ile meşğul olanlar Tahran civarında elyevm harabesi mevcut, fakat bundan X asır evvel hastaneleri, ilmî müesseselerile meşhur ve mamur Rey şehrinde doğanlara razî derler. Bizce Reyde doğanlara Razî denmesi haylıca da garib gelir. Bunun hakkında alimlerimizin çok iyi hatırlıyacıkları bir efsane vardır. Bir hükümdarın Rey ve Razi isminde iki oğlu var. Bu zat bir şehir yapıp oğullarından birisinin ismini vermek emelindedir. Fakat bu arada bir ihtilâf çıkmış ve her iki oğul da kendi isimlerinin bu yeni şehre verilmesini istemişlerdir. Nihayet ihtilâf şu suretle hal edilmiştir. Şehre Rey denecek, orada Doğanlara da Razî denecek. Ebu Bekir Razî, Necmeddin Razî... gibi.

Süleymaniye kütüphanesinde reisül'küttab Mustafa efendi kitablari arasında 728 numarada Davud Antaki'nin تذکرۃ اولی الابواب والجامع للعجب المجاب eserinin en baş temellük sahifesinde (Ş. 1) kütüphane mührile beraber tarihi İbni halkândan çıkarılma Rey ismi ve Razî tabiri hakkında bir kayıt vardır ki Bay Nazmî böyle terceme etmiştir:

— Errazi ranın fethiledir, elifden sonra (za) dır. Yani (Rey) e menşub demektir. Razî deylem biladının meşahirindendir. Sonraki (za) ziyadedir. Netekim Mervli bir adama Mervezi denildiği gibi.

İstanbul kütüphanelerindeki tıb kitaplarının baş ve boş sahife-